

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบ 2 กลุ่มวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (randomized pretest – posttest control group design) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาทีมงานต่อการทำงานเป็นทีมของทีมสุขภาพ ศูนย์สุขภาพชุมชนอำเภอ บ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยมีรูปแบบดังนี้คือ

RE	O1.....X.....O2
RC	O3.....O4

RE	หมายถึง	กลุ่มทดลอง
RC	หมายถึง	กลุ่มควบคุม
O1	หมายถึง	การประเมินการทำงานเป็นทีมก่อนการทดลองในกลุ่มทดลอง
O2	หมายถึง	การประเมินการทำงานเป็นทีมหลังการทดลองในกลุ่มทดลอง
O3	หมายถึง	การประเมินการทำงานเป็นทีมก่อนการทดลองในกลุ่มควบคุม
O4	หมายถึง	การประเมินการทำงานเป็นทีมหลังการทดลองในกลุ่มควบคุม
X	หมายถึง	รูปแบบการพัฒนาการทำงานเป็นทีมที่จัดให้แก่กลุ่มทดลอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ทีมสุขภาพที่ปฏิบัติงานร่วมกันในศูนย์สุขภาพชุมชนอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ระหว่างเดือนธันวาคม 2545 – มิถุนายน 2546 จำนวนทั้งสิ้น 49 คน ใน 5 เครือข่าย
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ทีมสุขภาพที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชน จำนวน 22 คน ใน 2 เครือข่าย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 1 เครือข่าย และกลุ่มควบคุม 1 เครือข่าย

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. สุ่มแบ่งกลุ่ม ด้วยวิธีการจับฉลากรายชื่อเครือข่ายศูนย์สุขภาพชุมชน จำนวน 2 รายชื่อ (random assignment)
2. สุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยวิธีการจับฉลากรายชื่อเครือข่ายศูนย์สุขภาพชุมชน (random treatment) โดยเครือข่ายศูนย์สุขภาพชุมชนหนองยางเป็นกลุ่มทดลอง และเครือข่ายศูนย์สุขภาพชุมชนเนิน โมก เป็นกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานในศูนย์สุขภาพชุมชน รายได้ต่อเดือน สถานที่ปฏิบัติงาน และความสนใจ การได้รับการพัฒนาการทำงานเป็นทีม

2. แบบประเมินการทำงานเป็นทีม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ลักษณะการทำงานเป็นทีม จากตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยวิเคราะห์คะแนนโดยรวม, รายด้าน และรายการกิจกรรม ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ

2.1 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

- 2.1.1 เป้าหมายร่วมกัน เนื้อหาประกอบด้วย การจัดตั้งเป้าหมาย วัตถุประสงค์ การรับรู้และเข้าใจ การยอมรับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ยึดเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของสมาชิกทีม จำนวน 7 ข้อ (ข้อ 1-7)

- 2.1.2 การร่วมมือประสานงาน เนื้อหาประกอบด้วย ความเข้าใจของงาน การกำหนดแผนภูมิหรือโครงสร้าง การจัดตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการ การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ การเข้าร่วมประชุมการดำเนินงานของสมาชิกทีม รวมทั้งการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จำนวน 7 ข้อ (ข้อ 8-14)

- 2.1.3 การตัดสินใจร่วมกัน เนื้อหาประกอบด้วย การมีโอกาสนเสนอข้อคิดเห็น และเลือกแนวทางการดำเนินงานและการแก้ไขปัญหาของสมาชิกทีม โดยใช้เหตุผลร่วมกัน การยอมรับในแนวทางการดำเนินงาน จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 15-18)

- 2.1.4 การประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกัน เนื้อหาประกอบด้วย การวางแผน และการดำเนินการทบทวนการปฏิบัติงานของสมาชิกทีมแต่ละคนและโดยทีม การนำผลการ

ประเมินมาใช้ในการปฏิบัติงาน จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 19-23)

2.2 การส่งเสริมพัฒนาทีมงาน

2.2.1 ความสมดุลในบทบาท เนื้อหาประกอบด้วย การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกทีมเหมาะสมตามความรู้ ความสามารถของสมาชิกแต่ละบุคคล ความเข้าใจและการปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 24-27)

2.2.2 ติดต่อดสื่อสารแบบ 2 ทาง เนื้อหาประกอบด้วย วิธีการติดต่อดสื่อสาร ลักษณะของข้อมูลและการแปลความหมายของข้อมูล จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 28-32)

2.2.3 สมาชิกมีโอกาสเป็นผู้นำร่วม เนื้อหาประกอบด้วย การเป็นผู้นำของสมาชิก ทีมสุขภาพตามความเหมาะสมของสถานการณ์การเป็นผู้นำทีม จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 33-36)

2.2.4 ใช้ข้อขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ เนื้อหาประกอบด้วย การเลือกและใช้วิธีการจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในทีม จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 37-40)

2.2.5 ส่งเสริมความรู้ให้สมาชิกทีม เนื้อหาประกอบด้วย การวางแผนพัฒนาความรู้ของสมาชิกทีม การเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถของสมาชิกทีม และการแลกเปลี่ยนความรู้ให้คำแนะนำซึ่งกันและกันของสมาชิกทีม จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 41-40)

ในลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้คือ

ข้อคำถามทางบวก

คะแนน 5	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่ปฏิบัติและ/หรือตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่ปฏิบัติปฏิบัติและ/หรือตรงกับความเป็นจริงมาก
คะแนน 3	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่ปฏิบัติปฏิบัติและ/หรือตรงกับความเป็นจริงปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่ปฏิบัติปฏิบัติและ/หรือตรงกับความเป็นจริงน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่ปฏิบัติปฏิบัติและ/หรือตรงกับความเป็นจริงน้อยที่สุดหรือไม่ตรงเลย

ข้อคำถามทางลบ

คะแนน 1	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่ปฏิบัติปฏิบัติและ/หรือตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

คะแนน 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่ปฏิบัติปฏิบัติและ/หรือตรงกับความเป็นจริงมาก

คะแนน 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่ปฏิบัติปฏิบัติและ/หรือตรงกับความเป็นจริงปานกลาง

คะแนน 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่ปฏิบัติปฏิบัติและ/หรือตรงกับความเป็นจริงน้อย

คะแนน 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่ปฏิบัติปฏิบัติและ/หรือตรงกับความเป็นจริงน้อยที่สุดหรือไม่ตรงเลย

ข้อคำถามทางบวก ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 6, 8, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 30, 34, 35, 38, 40, 42 และ 43

ข้อคำถามทางลบ ได้แก่ ข้อ 4, 5, 7, 9, 12, 15, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 41 และ 44

การแปลคะแนนที่ได้จากการประเมินการทำงานเป็นทีมของทีมสุขภาพ ศูนย์สุขภาพชุมชน โดยใช้หลักการแปลผลเฉลี่ย ดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2542, หน้า 108)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	มีการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับสูงมาก
คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง	มีการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับสูง
คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	มีการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	มีการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับต่ำ
คะแนนเฉลี่ย 0.00 – 1.49	หมายถึง	มีการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับต่ำมาก

ชุดที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

1. รูปแบบการพัฒนาทีมงาน เพื่อใช้เป็นแบบแผนในการให้ความรู้และพัฒนาการทำงานเป็นทีมของทีมสุขภาพที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยยึดแนวลักษณะการทำงานเป็นทีมที่ผู้วิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์ขึ้นทั้ง 2 ด้าน ร่วมกับขั้นตอนการพัฒนาทีมงาน 5 ขั้นตอน ที่ผู้วิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์จากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. แบบสังเกตทักษะการทำงานเป็นทีม เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม ระหว่างการใช้รูปแบบการพัฒนาทีมงาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยยึดแนวลักษณะการทำงานเป็นทีมที่ผู้วิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์ขึ้น 2 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยและกลุ่มทดลองใช้การสังเกตทักษะการทำงานเป็นทีมที่เกิดขึ้นในการดำเนินการทดลองร่วมกันใช้เกณฑ์ผ่านอย่างน้อยร้อยละ 70

ชุดที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

1. ผู้วิจัยนำรูปแบบการพัฒนาทีมงาน แบบสังเกตทักษะการทำงานเป็นทีม และแบบประเมินปัญหาการทำงานเป็นทีม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการทำงานเป็นทีม จำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลชุมชน 2 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหา ความถูกต้อง ความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ ความชัดเจนและความเหมาะสมกับภาษาที่ใช้ จากนั้นนำข้อเสนอแนะที่ได้รับมาปรับปรุงแก้ไข โดยเสนอให้ปรับเปลี่ยนจากผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมในการทดลองทั้งหมด เป็นให้กลุ่มทดลองดำเนินกิจกรรมเอง และผู้วิจัยเป็นผู้สนับสนุนให้คำปรึกษา เพื่อให้สมาชิกทีมเกิดประสบการณ์และเรียนรู้ได้ผลดีกว่า สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงต่อไปได้

2. ผู้วิจัยพิจารณาความเห็นพ้องกันระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ จากแบบประเมินความตรงตามเนื้อหา (ภาคผนวก หน้า 187) แล้วนำมาคำนวณหาค่าการสอดคล้อง โดยใช้สถิติร้อยละ (เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย และวัฒนา คูโรปกรณ์พงษ์, 2536, หน้า 91-97) ได้ค่าการสอดคล้อง ร้อยละ 100

วิธีดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการทดลอง ขั้นตอนดำเนินการทดลอง และขั้นหลังการทดลอง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการทดลอง

- 1.1 เตรียมตัวผู้วิจัย โดยการศึกษาตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 สร้างและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 2 ชุด คือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง
- 1.3 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา เสนอต่อหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
- 1.4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินการทำงานเป็นทีมก่อนดำเนินการทดลอง (pre test) ในประชากรที่ศึกษา
- 1.5 วิเคราะห์ระดับการทำงานเป็นทีมจากแบบประเมินจำแนกรายเครือข่ายและ โดยรวม จากนั้นสุ่มแบ่งกลุ่ม เป็น 2 กลุ่ม (random assignment) และสุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

(random treatment)

1.6 ติดต่อประสานงานกับผู้รับผิดชอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินการทดลอง ขออนุมัติเวลา และสถานที่ในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งพบข้อจำกัดว่า สมาชิกในกลุ่มทดลองสามารถเข้าร่วมการดำเนินการทดลองได้ทุกคนในการพบครั้งที่ 1 หลังจากนั้นสมาชิกต้องอยู่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนของตนแห่งละ 1 คน และให้มีการสลับเปลี่ยนเข้าร่วมการทดลองจนครบทุกคน โดยการพบในแต่ละครั้ง สมาชิกที่เข้าร่วมในการทดลองจะมีการติดต่อสื่อสารและประสานงานให้สมาชิกที่อยู่ปฏิบัติงานทราบทุกครั้ง

1.7 ติดต่อวิทยากรในการบรรยายเรื่อง “การพัฒนาทีมงาน”

1.8 ติดต่อประสานงานกับผู้รับผิดชอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือไม่ให้นักสนับสนุนเพิ่มพูนความรู้หรือฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมในระหว่างการดำเนินการทดลอง

1.9 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เข้าแนะนำตัวและปรึกษาหารือ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการทดลอง กำหนดการทดลอง และขอความร่วมมือในการดำเนินการทดลอง รวมทั้งปรึกษากับหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนกลุ่มทดลอง ในการคัดเลือกชุมชน จำนวน 1 หมู่บ้านได้แก่ หมู่ 5 ตำบลหนองยาง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เพื่อสำรวจชุมชน ซึ่งเป็นกิจกรรมของการทดลอง และขอความร่วมมือในการจัดเตรียมแฟ้มข้อมูลครอบครัว (family folder) หมู่บ้านที่คัดเลือกและนำมาในวันประชุมเชิงปฏิบัติการ

1.10 จัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

2. ขั้นตอนการทดลอง

การดำเนินการทดลอง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง โดยแต่ละกลุ่มมีขั้นตอนการดำเนินการทดลอง ดังนี้

2.1 กลุ่มควบคุม

การพบครั้งที่ 1

ผู้วิจัยพูดคุยแนะนำตนเอง ขอความร่วมมือในการวิจัย ชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการทดลอง โดยให้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ และงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติงานร่วมกับทีมสุขภาพตามปกติ และมีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานจากศูนย์สุขภาพชุมชนอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ใช้ระยะเวลา 30 นาที

รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 7 สัปดาห์ ระยะเวลาใช้ 30 นาที

ผลที่ได้รับ

1. กลุ่มควบคุมยินดีและให้ความร่วมมือในการดำเนินการทดลอง
2. กลุ่มควบคุมเข้าใจวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

2.2 กลุ่มทดลอง

การพบครั้งที่ 1 (วันที่ 10 มีนาคม 2546 เวลา 08.30 – 15.30 น.) ใช้ระยะเวลา 7 ชั่วโมง เป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินการทดลอง ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการทดลอง ขอความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมตลอดการดำเนินการทดลอง ทำความรู้จักคุ้นเคย จัดกิจกรรม “รู้เขารู้เรา” เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน สร้างบรรยากาศของกลุ่มให้มีความเป็นมิตร

จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การพัฒนาทีมงาน” เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ เสริมสร้างทัศนคติที่ดี เห็นความสำคัญของการทำงานเป็นทีมและพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมในด้านต่าง ๆ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ภาคทฤษฎี เป็นการบรรยายจากวิทยากร คือ อาจารย์อาภา หวังสุขไพศาล อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีผลงานวิชาการด้านการทำงานเป็นทีม และภาคปฏิบัติ เป็นกิจกรรมการดำเนินงานชุมชน ประกอบด้วย การประเมินชุมชน การวินิจฉัยชุมชน การวางแผนและดำเนินการแก้ไขปัญหาชุมชน โดยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมในด้านและกิจกรรมที่ผู้วิจัยกำหนด และจัดกิจกรรม “วาดภาพด้วยเชือก” เพื่อให้เห็นความสำคัญของการทำงานเป็นทีม เกิดทัศนคติที่ดี เห็นประโยชน์และเข้าใจอุปสรรคของการทำงานเป็นทีม

ซึ่งการพบครั้งที่ 1 ในภาคปฏิบัตินี้ เป็นการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแฟ้มข้อมูลครอบครัว (family folder) วางแผนและมอบหมายการประเมินชุมชน โดยการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลของชุมชนในส่วนที่ขาดให้สมบูรณ์ของชุมชนที่กลุ่มทดลองคัดเลือก ได้แก่ หมู่ 5 ตำบลหนองยาง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี และดำเนินการสำรวจ โดยใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์

ติดตามการดำเนินงานโดยคณะกรรมการและผู้วิจัย จำนวน 2 ครั้ง ในวันที่ 11 มีนาคม 2546 และ 20 มีนาคม 2546

ผลที่ได้รับ

1. กลุ่มทดลองยินดีและให้ความร่วมมือในการดำเนินการทดลอง
2. กลุ่มทดลองเข้าใจ ยอมรับวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินการทดลอง
3. กลุ่มทดลองมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เข้าใจซึ่งกันและกัน และมีสัมพันธภาพที่ดีต่อ

ผู้วิจัย

4. มีบรรยากาศในการทดลองที่ดี ทุกคนผ่อนคลาย ชื่นชมเข้มแข็งใส มีความสนใจและให้

ความร่วมมือในการเข้ากลุ่มเป็นอย่างดี

5. กลุ่มทดลองมีความรู้ความเข้าใจและสามารถตอบคำถามหลังฟังการบรรยายได้ถูกต้องทุกข้อ

6. กลุ่มทดลองเห็นความสำคัญและเกิดทัศนคติที่ดีต่อการทำงานเป็นทีม

7. กลุ่มทดลองเกิดทักษะการทำงานเป็นทีมในกิจกรรม มีเป้าหมายร่วมกัน (ร้อยละ 87), การร่วมมือประสานงาน (ร้อยละ 92), การประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกัน (ร้อยละ 26), ความสมดุลในบทบาท (ร้อยละ 74), การติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทาง (ร้อยละ 77), ใช้ข้อขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ (ร้อยละ 50), และส่งเสริมความรู้ให้สมาชิกทีม (ร้อยละ 54)

การพบครั้งที่ 2 (วันที่ 25 มีนาคม 2546 เวลา 13.00 – 16.00 น.) ใช้ระยะเวลา 3 ชั่วโมง ชี้แจงกลุ่มให้พัฒนาทักษะในกิจกรรมที่มีคะแนนไม่ถึงร้อยละ 70 ได้แก่ การประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกัน, ใช้ข้อขัดแย้งในทางสร้างสรรค์, และส่งเสริมความรู้ให้สมาชิกทีม และประชุมเชิงปฏิบัติการโดยนำข้อมูลที่สำรวจและเก็บรวบรวมได้จากแฟ้มข้อมูลครอบครัว (family folder) ที่สมบูรณ์แล้วทั้งหมด มาจัดระเบียบของข้อมูล และแยกประเภทของข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) 32 ตัวชี้วัด ของกระทรวงมหาดไทย ร่วมกับแผน 9 ของกระทรวงสาธารณสุข และเกณฑ์ประเมินคุณภาพของศูนย์สุขภาพชุมชน เพื่อประเมินปัญหาของชุมชน และดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์

ติดตามการดำเนินงานโดยคณะกรรมการและผู้วิจัย จำนวน 2 ครั้ง ในวันที่ 1 เมษายน 2546 และ 8 เมษายน 2546
ผลที่ได้รับ

กลุ่มทดลองเกิดทักษะการทำงานเป็นทีมในกิจกรรม มีเป้าหมายร่วมกัน (ร้อยละ 94), การร่วมมือประสานงาน (ร้อยละ 93), การประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกัน (ร้อยละ 88), ความสมดุลในบทบาท (ร้อยละ 100), การติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทาง (ร้อยละ 100), สมาชิกมีโอกาสเป็นผู้ร่วม (ร้อยละ 94), ใช้ข้อขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ (ร้อยละ 81), และส่งเสริมความรู้ให้สมาชิกทีม (ร้อยละ 69)

การพบครั้งที่ 3 (วันที่ 10 เมษายน 2546 เวลา 13.00 – 16.00 น.) ใช้ระยะเวลา 3 ชั่วโมง ชี้แจงกลุ่มให้พัฒนาทักษะในกิจกรรมที่มีคะแนนไม่ถึงร้อยละ 70 ได้แก่ ส่งเสริมความรู้ให้แก่สมาชิกทีม และประชุมเชิงปฏิบัติการในขั้นตอนการวินิจฉัยชุมชน โดยนำปัญหาของชุมชนที่วิเคราะห์ได้ มาจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (priority setting) เพื่อคัดเลือกปัญหาที่จะสามารถจัดการหรือแก้ไขได้ ในขณะที่ทรัพยากรในด้านต่างๆ สำหรับการดำเนินงานด้านสาธารณสุขที่มีอยู่

อย่างจำกัด จากนั้นนำปัญหาที่อยู่ในลำดับแรกมาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และเลือกแนวทางแก้ไขปัญหา

ผลที่ได้รับ

กลุ่มทดลองเกิดทักษะการทำงานเป็นทีมในกิจกรรม การร่วมมือประสานงาน (ร้อยละ 92), การตัดสินใจร่วมกัน (ร้อยละ 97), การประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกัน (ร้อยละ 80), ความสมดุลในบทบาท (ร้อยละ 90), การติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทาง (ร้อยละ 98), สมาชิกมีโอกาสเป็นผู้นำร่วม (ร้อยละ 100), ใช้ข้อขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ (ร้อยละ 90), และส่งเสริมความรู้ให้สมาชิกทีม (ร้อยละ 85)

การพบครั้งที่ 4 (วันที่ 11 เมษายน 2546 เวลา 13.00 – 16.00 น.) ใช้ระยะเวลา 3 ชั่วโมง

ประชุมเชิงปฏิบัติการในขั้นตอนการวางแผนและดำเนินการแก้ไขปัญหของชุมชน จากแนวทางการแก้ไขปัญหาคัดเลือกมาจากการพบครั้งที่ 3 โดยกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ วิธี การแก้ไขปัญหามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ กำหนดแผนภูมิหรือ โครงสร้างการดำเนินงาน รับผิดชอบกำกับงาน และระยะเวลา รวมทั้งกำหนดแนวทางการประเมินผลการดำเนินการแก้ไข ปัญหา และดำเนินการแก้ไขปัญห โดยใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์

ติดตามการดำเนินงานโดยคณะกรรมการและผู้วิจัย จำนวน 2 ครั้ง ในวันที่ 19 เมษายน 2546 และ 23 เมษายน 2546

ผลที่ได้รับ

กลุ่มทดลองเกิดทักษะการทำงานเป็นทีมในกิจกรรม มีเป้าหมายร่วมกัน (ร้อยละ 100), การร่วมมือประสานงาน (ร้อยละ 100), การตัดสินใจร่วมกัน (ร้อยละ 100), การประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกัน (ร้อยละ 78), ความสมดุลในบทบาท (ร้อยละ 100), การติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทาง (ร้อยละ 100), สมาชิกมีโอกาสเป็นผู้นำร่วม (ร้อยละ 100), ใช้ข้อขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ (ร้อยละ 92), และส่งเสริมความรู้ให้สมาชิกทีม (ร้อยละ 100)

การพบครั้งที่ 5 (วันที่ 29 เมษายน 2546 เวลา 13.00 – 16.00 น.) ใช้ระยะเวลา 3 ชั่วโมง

ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทบทวนการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ประเมินผล ระหว่างการดำเนินงาน ประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงาน เสนอปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานทั้งด้านการแก้ไขปัญหาและการทำงานร่วมกันเป็นทีม รวมทั้งประ โยชน์ที่ได้รับจากการ ทำงานเป็นทีม หาแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นร่วมกัน และนำแนวทางที่ได้ไปปรับปรุงการทำงาน และประเมินปัญหาการทำงานเป็นทีม

ผลที่ได้รับ

1. กลุ่มทดลองเกิดทักษะการทำงานเป็นทีมในกิจกรรม การตัดสินใจร่วมกัน (ร้อยละ

100), การประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกัน (ร้อยละ 100)

2. กลุ่มทดลองเห็นความสำคัญและได้รับประโยชน์จากการทำงานเป็นทีม
3. กลุ่มทดลองมีแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาร่วมกันต่อไป
4. ประเมินปัญหาการทำงานเป็นทีม ได้คะแนนเฉลี่ย 22.3 ถือว่าผ่านเกณฑ์การพบครั้งที่ 6 (เฉพาะกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์)

เป็นการทบทวน สรุปผลการดำเนินงาน และติดตามผลการดำเนินงานหลังจากที่ได้ปรับปรุงการทำงาน ซึ่งกลุ่มทดลองประเมินปัญหาการทำงานเป็นทีม ได้คะแนนเฉลี่ย 22.3 ถือว่าผ่านเกณฑ์ จึงไม่ต้องดำเนินการทดลองในกิจกรรมการพบครั้งที่ 6

การพบครั้งที่ 7 (วันที่ 6 พฤษภาคม 2546 เวลา 13.00 – 15.00 น.) ใช้ระยะเวลา 2 ชั่วโมง

เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินการทดลอง ซึ่งเป็นการพัฒนาการทำงานเป็นทีมไปสู่ชุมชน โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ “ผจญภัยกับแสงเทียน” เพื่อให้บรรลุความสำเร็จของการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ซึ่งเป็นทีมแกนนำสุขภาพเข้าร่วมกิจกรรมด้วย

ผลที่ได้รับ

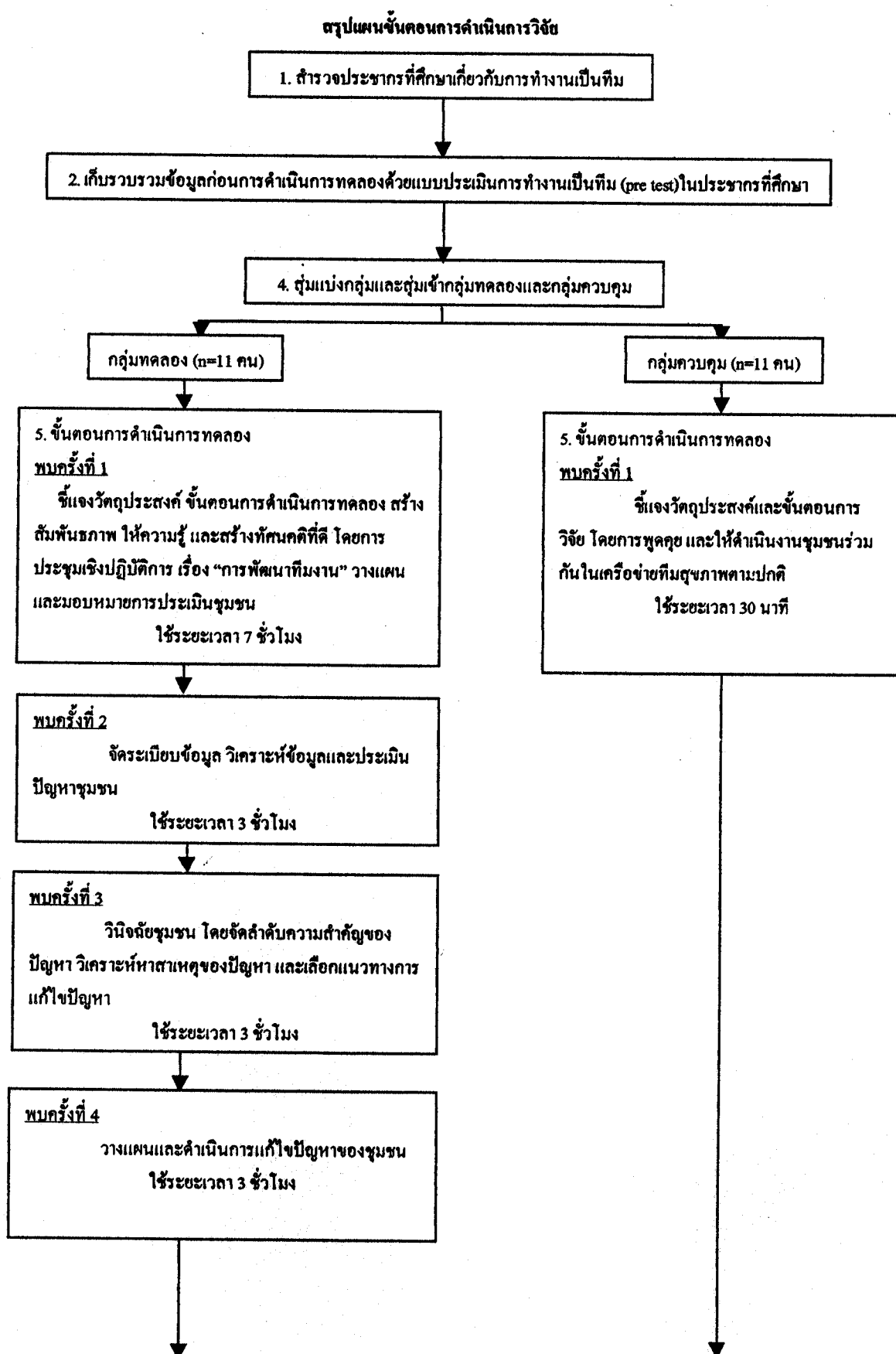
1. กลุ่มทดลอง และ อสม. มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน
2. กลุ่มทดลองเห็นเครือข่ายของการทำงานและแนวทางการดำเนินงานสู่ชุมชน
3. กลุ่มทดลองและ อสม. เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการทำงานเป็นทีม
4. มีความสนุกสนาน มั่นอกลยความตึงเครียด มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส และให้ความร่วมมือในกิจกรรมเป็นอย่างดี

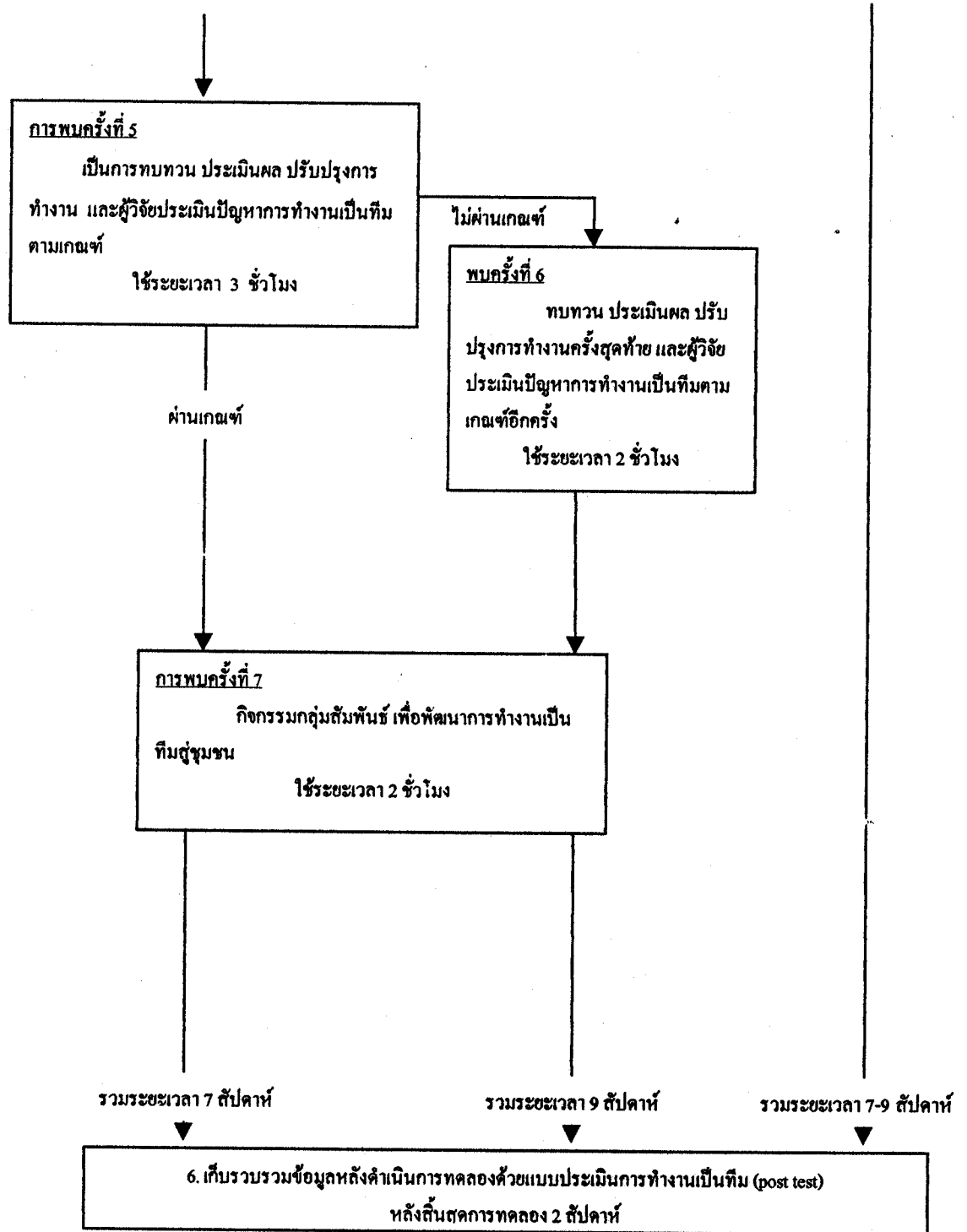
รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 7 สัปดาห์ ระยะเวลาที่ใช้ 21 ชั่วโมง

3. ขั้นหลังการทดลอง

3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินการทำงานเป็นทีมหลังการทดลอง (post test) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลภายหลังการทดลองสิ้นสุดลงแล้ว 2 สัปดาห์ โดยใช้แบบประเมินการทำงานเป็นทีมชุดเดียวกับการเก็บข้อมูลก่อนทดลอง ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.2 เสนอผลการดำเนินงานและส่งต่อการดำเนินงานต่อเนื่องให้แก่ผู้รับผิดชอบศูนย์สุขภาพชุมชนในระดับหน่วยคู่สัญญาบริการปฐมภูมิ (contracting unit for primary care :CUP)

ภาพที่ 3 สรุปแผนขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows version 11.0 โดยกำหนดค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ และร้อยละ
2. ศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมจําแนกรายเครือข่ายและโดยรวม โดยคํานวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลค่าเฉลี่ยระดับการทำงานเป็นทีม
3. วิเคราะห์ข้อตกลงเบื้องต้นทั้งของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยเปรียบเทียบค่า mean - median, ตรวจสอบ histogram, steam-and-leaf plot, boxplots, normal probability plot, detreoded normal plot สถิติ Komogorov Smirnov และค่า Fisher's skewness coefficient พบว่า มีการแจกแจงเป็นแบบปกติ (normality)
4. เปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของกลุ่มทดลองก่อนการใช้รูปแบบการพัฒนาทีมงาน และกลุ่มควบคุมที่ปฏิบัติงานตามปกติก่อนทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (independent t-test) เพื่อทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติและพบว่า การทำงานเป็นทีมของกลุ่มทดลองก่อนการใช้รูปแบบการพัฒนาทีมงานและกลุ่มควบคุมที่ปฏิบัติงานตามปกติก่อนการทดลอง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น จึงเปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมระหว่างกลุ่มควบคุมหลังการทดลองและกลุ่มทดลองหลังใช้รูปแบบการพัฒนาทีมงาน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (independent t-test)
5. เปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของกลุ่มควบคุมที่ปฏิบัติงานตามปกติก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (dependent t-test หรือ paired t-test)
6. เปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทีมงาน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (dependent t-test หรือ paired t-test)
7. เปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของกลุ่มทดลองหลังใช้รูปแบบการพัฒนาทีมงานและกลุ่มควบคุมที่ปฏิบัติงานตามปกติหลังการทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (independent t-test)